

มะกล่ำต้น

Adenanthera pavonina L.

วงศ์ FABACEAE

ไม้ต้น ผลัดใบ สูงได้ถึง 25 ม. เรือนยอดกลมไม่เป็นระเบียบ กิ่งใหญ่กว้าง มีพูพอนเล็ก เปลือกสีเทาอมชมพูถึงสีน้ำตาล ค่อนข้างแตกเป็นแผ่น เปลือกใน นุ่ม สีครีมอ่อน

ใบ : ใบประกอบขนนก 2 ชั้น ชั้นที่ 1 มีใบย่อย 3-6 คู่ ออกตรง ชำยาว 8-20 ซม. ชั้นที่ 2 มีใบย่อย 5-8(12) คู่ ออกสลับ กว้าง 1-2 ซม. ยาว 1.5-3.5 มม. รูปไข่หรือขอบขนาน ปลายกลมหรือคล้ายหัวนม โคนเบี้ยว ก้านสั้น ยอดอ่อนส่วนมากเกลี้ยง ใบแก่เนื้อบางคล้ายกระดาษ ด้านบนสีเขียวอมเทาเข้ม ด้านล่างสีอ่อนกว่า และค่อนข้างเป็นนวล เกลี้ยงทั้งสองด้าน พบน้อยที่มีขนด้านล่าง เส้นใบ 8-10 คู่ ค่อนข้างตรงและขนานกัน เกลี้ยงทั้งสองด้าน พบน้อยที่มีขนด้านล่าง เส้นใบ 8-10 คู่ ค่อนข้างตรง และขนานกัน แกนกลางใบยาว 20-50 ซม. เป็นร่องด้านบน เกลี้ยง ไม่มีต่อม หูใบเล็กมาก ร่วงเร็ว

ดอก : ดอกสีเหลืองอมครีม แก่เปลี่ยนเป็นสีส้ม กลิ่นอ่อนๆ สมบูรณ์เพศ ออกเป็นช่อกลมแน่น เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.5 ซม. ออกเป็นช่อคล้ายช่อเชิงลด ยาว 12-30 ซม. ตามช่อใบบนๆหรือเป็นช่อแตกแขนงที่ปลายกิ่ง ดอกทยอยบานจากโคนช่อไปยังปลาย ก้านดอกยาว 2.5-6 มม. มีขนเล็กน้อยถึงเกลี้ยง กลีบเลี้ยงยาวประมาณ 1 มม. มีซี่ฟันกลมเล็ก มีขนเล็กน้อยถึงเกลี้ยง กลีบดอก 5 กลีบ ยาว 3-5 มม. โคนเชื่อมกันเล็กน้อย รูปขอบขนาน ปลายแหลม เกลี้ยงหรือมีขนเล็กน้อย รูปขอบขนาน ปลายแหลม เกลี้ยงหรือมีขนเล็กน้อย เกสรเพศผู้ 10 อัน แยกกัน ยาวกว่ากลีบดอกเล็กน้อย อับเรณูไม่มีขน แต่มีต่อมที่ปลายรังไข่ขนาด 2.5 มม. ก้านเกสรเพศเมีย ยาวเท่ากัน เกลี้ยงหรือมีขนกระจาย

ผล : ผล กว้าง 1.3-1.8 ซม. ยาว 15-20 ซม. สีเขียว แก่สีน้ำตาลถึงออกดำ คล้ายสายหนัง บางโค้งเมื่อยังอ่อน แก่แตกเป็น 2 ส่วนแคบ ปิดเป็นเกลียวหลังจากแตก มีน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 เมล็ด ยาว 8-9 มม. กลมถึงรูปไข่กลับ หรือกึ่งรูปหัวใจ สีแดงสด ไม่มีจุดดำ เกลี้ยง เป็นมัน แข็ง อยู่ในฝักนาน

ขึ้นบนหินตามชายฝั่งในคาบสมุทรมมาเลเซีย อาจพบในภาคใต้ ปลูกทั่วไป

อ้างอิงข้อมูล : ไซมอน การ์ดเนอร์ พินดา สิทธิสุนทร และก้องกานดา ชยามฤต. ไม้ป่าภาคใต้เล่ม 2. ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ ; 2559 (หน้า 643)

ภาพประกอบ : Flickr by (Steve & Alison1, Shubhada Nikharge, poornikannan, Forest and Kim Starr, David Tng, andreas lambrianides)

